

Vestnik meščanskih šol.

Statistični pregled
absolventov meščanskih šol v
Sloveniji od 1922/23.

Vstopili v zavod s 1923/24 potem, ko so došli:

	III. razred		IV. razred		Skupaj		
	meščanske šole						
	moš.	žen.	moš.	žen.	moš.	žen.	
Ljubljana, mestna žen. realna gimnazija . . .	—	—	—	16	—	16	
Ljubljana, drž. moško učiteljske	3	—	13	—	16	—	
Ljubljana, drž. žensko učiteljske	—	—	—	33	—	33	
Ljubljana, zaseb. žensko učiteljske uršulink . .	—	23	—	11	—	34	
Maribor, drž. moško učiteljske	16	—	5	—	21	—	
Maribor, drž. žensko učiteljske	—	12	—	21	—	33	
Maribor, zasebno žensko učiteljske šol. sester .	—	13	—	17	—	30	
Škofja Loka, zaseb. žen. učiteljske uršulink . .	—	—	—	—	—	—	
Učiteljska skupno . . .	19	48	18	82	37	130	
						167	
Ljubljana, drž. trgovska akademija	2	—	6	9	8	9	
Ljubljana, drž. dvoraz. trgovska šola	1	1	3	52	4	53	
Maribor, drž. dvoraz. trgovska šola	11	12	6	16	17	28	
Celje, drž. dvoraz. trgovska šola	6	48	3	17	9	65	
Novo mesto, dvoraz. trgovska šola	2	18	—	4	2	22	
Trgovske šole skupno .	22	79	18	98	40	177	
						217	
Tehniška srednja šola Ljubljana	viš. stavbna šola	5	1	7	—	12	1
	viš. strojna šola	4	—	5	—	9	—
	ženska obrtna šola	—	7	—	7	—	14
Maribor, drž. vinarska in sadjarska ozir. srednja kmetijska šola	3	—	3	—	6	—	
Razne druge šole (Krištof in Gorazdov zavod, Ljubljana; Legatov zav. Maribor; razne kuharske in gospodinjke šole						23	177

	moš.	žen.
Vstopili so takoj v službo kot poduradniki:		
Na pošti	3	8
Pri železnici	10	1
Pri ostalih državnih uradih	4	1
V privatnih pisarnah	11	8
Skupaj	28	18
Posvetili so se trgovini	29	27
Posvetili so se rokodelstvu	41	41
Vseh absolventov 3. ozir. 4. razreda meščanskih šol je bilo	253	770
Študije je nadaljevalo od teh	127	515
Vstopilo v službo ali se posvetilo avo- bodni obrti	98	86
Preostane: od katerih se peča večina z drugimi prostimi pridobitnimi in domačimi strokami	28	169

—c Na meščanskih šolah ljubljanske oblasti se razpisujejo za šolsko l. 1924/25. naslednja stalna učna mesta: (Razpis. Št. 6113. Prosvedni oddelk za Slovenijo. Ljubljana, dne 1. maja 1924.)

I. Na 1. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani: ena služba za 2. strokovno skupino.

kakor jih ima Slovenija sedaj. Kako naj naše visoke šole — in če bi tudi v Skopju in v Subotici, pa eventualno še v Sarajevu bila pedagoška fakulteta — producirajo vsako leto toliko število osnovnošolskih učiteljev? In kakšna bi bila njihova izobrazba pri tej produkciji en masse?

Drugačna je stvar v Nemčiji. Dr. Kutzner poroča, da je Saksonka že ukinila učiteljske seminarje in prenesla učiteljsko izobrazbo na obe visoki šoli v Leipzigu in Dresdenu. Tam je to tudi mogoče. Število učiteljstva je sedaj gotovo popolno in novih je treba le toliko, kolikor jih vsako leto odide v pokoj ali umrje. In to bosta zmagali dve dobro urejeni visoki šoli. V naši državi bi se to dalo izvesti edino v Sloveniji, ako bi ljubljanska univerza bila urejena. Žalobno pa univerza nima prostorov niti za do-

II. Na 1. mestni dekliški meščanski šoli v Ljubljani: ena služba za 1. strokovno skupino in za srbski ali hrvaški jezik, oziroma za 1. ali 2. zagrebško skupino.

III. Na 2. mestni dekliški meščanski šoli v Ljubljani: ena služba za 1. strokovno skupino.

IV. Na deški meščanski šoli v Brežicah: a) ravnateljska služba; b) po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino.

V. Na deški meščanski šoli v Krškem: ena služba strokovnega učitelja za 1. skupino.

VI. Na deški meščanski šoli v Ribnici: po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino.

VII. Na deški in dekliški meščanski šoli v Jesenicah: a) po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino; b) po ena služba strokovne učiteljice za 1., 2. in 3. skupino.

VIII. Na deški in dekliški meščanski šoli v Trzinu: a) po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino; b) po ena služba strokovne učiteljice za 1. in 2. skupino.

—c Na meščanskih šolah mariborske oblasti se razpisujejo za šolsko l. 1924/25. sledeča stalna učna mesta: (Isti razpis.)

IX. Na deški meščanski šoli v Ormožu: po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino.

X. Na deški meščanski šoli v Slovenjgradcu: po ena služba strokovnega učitelja za 1., 2. in 3. skupino.

Prošnje, in sicer za vsako službo posebej, ki jim je treba priložiti zrelostno izpričevalo, obe usposobljenosti izpričevali, dokazila o dosedanjem službovanju in zdravniško izpričevalo, če prosiš prvič za stalno mesto, je nasloviti na ministrstvo prosvete v Beogradu ter jih vložiti najkasneje do

10. junija 1924

pri svojem ravnateljstvu (vodstvu), ki jih takoj odpošlje pristojnemu okrajnemu šolskemu nadzorniku, ta pa s kompetenčno razpredelnico (s spiskom prosilcev) in z njih službeno oceno prosvetnemu oddelku za Slovenijo, v Ljubljani.

Splošne vesti.

TRETJA KRIVICA POROČENIM
UČITELJICAM.

S tem, da je država odredila poročenim učiteljicam polovične dnevnice namram neporočenim za isto delo, jim je napravila prvo krivico.

Druga krivica je bila ta, da je odvzela polovico dnevnice samo onim poročenim učiteljicam, ki so poročene z učitelji in državnimi uradniki, medtem ko je onim poročenim učiteljicam, ki so poročene s privatnimi uradniki, advokati, trgovci ali poselniki pustila polne dnevnice, dasi so boljše situirane kakor žene državnih uradnikov.

Sedaj je hotela tema dvema krivicama država pridejati še tretjo krivico, da bi dobivale z državnimi uradniki poročene učiteljice v mestih polne dnevnice, na deželi pa polovične. To bi značilo, da dvema krivicama pridejati še tretjo, oziroma četrto. Ni dovolj, da se loči uradništvo na draginske razrede, dasi je draginja povsod enaka in imajo podeželski državni uradniki s šolanjem otrok neizmerno velike stroške, se je hotelo zabiti še en klin krivice.

Imelo bi pa to še drugo slabo stran. Vse že itak raje sili v mesto, kakor na deželo, da je zunaj težje dobiti učiteljstva. Lahko si predstavljamo pritisk poročenih parov v mesto, če bi bila boniteta polnih dnevnice združena z mestom.

Potezo činovniškega Saveza in njegovo taktiko moramo smatrati v tem vpraša-

sedanje dijake. O učilih in zbirkah niti ne govorim. In ako bi se to tudi moglo izvesti v Sloveniji, je zelo verjetno, da bi absolventi te pedagoške fakultete odhajali — ne na osnovne šole, temveč v druge pokrajine na srednje šole, ker imamo tudi pomanjkanje srednješolskih učiteljev.

Za najmanj 20 let je torej v naši državi visokošolska izobrazba učiteljstva osnovnih šol neizvršljiva. Pač pa je nujno potrebno, da ministrstvo prosvete izdela točen prosvetni program, kje in koliko novih osnovnih šol se naj osnuje vsako leto, koliko učiteljev se za to treba, kje in koliko učiteljev se naj ustanovi, da bo mogoče uvesti splošno šolsko obveznost — recimo v 20 letih!

To je v naši državi prva in najnujnejša prosvetna potreba. F. Vajda.

nju kot popolnoma napačno, zgrešeno in krivično in moramo priznati kot edino pravilno stališče ono izvrševalnega Odbora UJU, ki se je v tem vprašanju postavil na stran poročenih učiteljic na deželi; prepričani smo, da so solidarne z njimi tudi poročene učiteljice v mestih.

Boj za polne dnevnice poročenim državnim uradnicam nam je vsem skupen in enoten. Eden za vse, vsi za enega!

— Vsem, ki so nepravilno prevedeni, bodisi da jim leta niso pravilno šteta, bodisi da so uvrščeni v napačno grupo ali stopnjo, bo treba napraviti pritožbo na Državni Svet. V prihodnji številki bomo priobčili vzorec take pritožbe. Do takrat naj si prizadejete preskrbe prepise dokazilnih listin, s katerimi bodo dokazali upravičenost službene dobe za napredovanje, ki bi se jim morala všteti. V poštevi pridejo prepisi sledečih listin: rešenje; zrelostno spričevalo, še boljše usposobljenostno izpričevalo iz katerega je itak razviden izpit zrelosti; vsi dekreti, s katerimi se dokaže službena doba; eventualni drugi dekreti, s katerimi se je vštela komu službena doba, n. pr. učiteljem-vojakom takoj po maturi v vojni ali drugi slučaj. Zelo važen je datum prvega nastopa službe po maturi, ker brez tega sploh ni mogoče ugotoviti službene dobe za napredovanje. Kdor ni na jasnem, naj se pravočasno obrne za informacije. Priložiti je znamko za odgovor.

— Vsi oni, ki so se pismeno obrnili na uradništvo ali strokovno tajništvo, naj pazno slede odgovorom v »Učiteljskem pravniku« in v listnici uradništva, ker je vsem nemogoče radi nedostajanja časa osebno odgovarjati. Le v slučajih, ki se izrazito nanašajo na dotični slučaj in če je zadeva diskretno osebnega značaja, prejmejo pismen odgovor, za kar pa je priložiti znamko. Priporočamo, da si člani spravijo »Tov.« s tabelami in pojasnili, ker se bomo pri ponovnih vprašanjih sklicevali le na zaporedne številke »Učit. pravnika«.

— Komur pripade povišica na položajno plačo ali stanarino po 1. septembru 1923 naj počaka s prošnjo za isto dotlej, da prejme odlok, ki ga izda prosvetni oddelk za Slovenijo v najkrajšem času.

— Posebni disciplinarni predpisi za učiteljstvo je najvažnejše delo letošnje pokrajinske skupščine. Da se lahko upošteva mnenje vsega učiteljstva, pozivamo, da se predlogi in zahteve takoj pošljejo na naslov H. Šumer, Šmarje pri Jelšah, ki zbira snov za glavnega referenta.

— Kaj se vse pripeti pri izpiti. Pavle Popović je napisal knjigo Jugoslovenska književnost, katere druga izdaja je izšla v Cambridge 1919. Tam je na strani 92, pisano to-le: »On (Janez Bleiweis) je često uzimao srpsko-hrvatske reči u svoj književni jezik i hteo da približi slovenačko narečje jeziku Vukovu i Gajevu. On je potpuno usvojio Gajev pravopis, i od 1. 1846 stalno ga uveo u svoj list. On je time mnogo doprineo da se i slovenačkoj posebnoj književnosti da onaj isti nacionalni karakter, koji je nešto ranije bio dat književnosti srpskohrvatskoj.« Na strani 90, pa sledeče: »Bila je (namreč hrvatska književnost pred Gajem) suviše oskudna i uska, i nije imala ni dahu ni poleta. Naročito, nije imala budućnosti sa svojim provincialnim narečjem. Zato se ona pod neposrednim uticajem velike srpske reforme, odmah i sama reformisala.« Potem pove Popović, da je izvršil to reformo Ljudevit Gaj. Tako je našel pisatelji na povsem precizen način tisto vez, ki spaja Karadžića in Gaja s Bleiweisom. Te vezi pa še ni zasledil član neke izpraševalne komisije. Edini učitelj, ki se je javil iz cele Slovenije k zadnjim srbohrvaškim izpitom, je dobil namreč za nalogo, da v glavnih potezih oriše delovanje Karadžića. Na koncu je nesrečni kandidat še kratko omenil vpliv delovanja na Gaja in Bleiweisa. Bleiweis in Karadžić — ne, to pa ni mogoče! Predaleč sta narazen! Za to misel je zagrabil član komisije in udaril siromaku kandidatu pečat neznanja, ki mu je jugoslovenska literatura španska vas. — Popović, Popović je odmevalo po hodnikih. Debelo so gledali knjigo, ki jo je imel ponižani in razžaljeni v rokah.

— Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je izdala s pomočjo izrednih denarnih prispevkov okrajnega zastopa mariborskega in posojilnice »Narodni dom« v Mariboru prospekt, vsebujoč zgodovinsko črtico in splošno uredbo tega najstarejšega slovenskega kmetijskega zavoda, pogoje za sprejem učencev in praktikantov, hišni in šolski red, učni na-

črt itd., kar mora zanimati napredne kmetovalce in njih sinove, od kojih najboljši se naj strokovno izobrazujejo v kmetijskih šolah za njih prevajni poklic. Sedemnajst slik predločuje razne objekte vinarske in sadjarske šole. Ta prospekt znači nekaj mejnik v razvoju 52 let starega zavoda, kojega uredba se bo morala radi nedavno izvršenega izenačenja (unificiranja) vseh kmetijskih šol v državi, spremeniti v mnogih praveh. Dobiva se pri ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru proti plačilu 5 Din za tiskovni sklad, naložen v navedenem denarnem zavodu v svrhu kritja tiskovnih stroškov in omogočenja izdanj še drugih spisov kmetijsko-gospodarske stroke, za kar se preplačila hvaležno sprejemajo.

— Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj odločno protestira proti določbi § 11. uredbe o draginskih dokladah, s katero se proti načelu: za enako delo enako plačilo, poročenim učiteljicam osebne draginske doklade zmanjšujejo za polovico. Pričakujemo, da g. finančni minister kot gentleman svojo obljubo, dano celokupnemu odboru glavnega uradniškega Saveza dne 19. marca t. l. v Beogradu, neokrnjeno izpolni. Poverjenstvo UJU Ljubljana prosimo, da g. ministra na to opozori.

— Skupščina Učiteljskog društva za grad Srem, Mitrovicu i srez, koja će se održati u nedelju 18. maja t. g. u prostoriama nem. osn. škole u Čalmi. Na ovu skupštinu dolazi iz Zagreba g. dr. Jure Turić, profesor više pedagoške škole, kao i drugovi izaslanici Glavnog Odbora iz Beograda. U radu sudeluju i g. dr. Dušan Gajić, kr. žup. fizik, Društvo trezvenosti, Pevačko društvo srp. ratarske čitaonice iz Srem, Mitrovice i Crk. pev. ratarsko društvo iz Čalme. Rad učiteljske skupštine počće tačno u 8 sati u jutro i imaće ovaj dnevni red: 1. Predsednikova reč. 2. Izbor overača. 3. Izveštaji. 4. Izbor jednoga člana u upravni odbor. 5. Povišica članarine. 6. Izbor delegata za skupštinu povereništva i kongres. 7. Rasprave: a) Jov. Udicki: »Deca u službi narodnog prosvetavanja«. b) Rezolucija na temu: »Klerikalizam u školi«. c) G. dr. Jure Turić: »Metodika škole rada« — podloga za raspravu. 8. Eventualija. — Za vreme skupštine u zgradi srp. osn. škole biće priređena antialkoholna izložba ministarstva narodnog zdravlja od Društva trezvenosti iz Srem, Mitrovice predavače na njoj g. dr. Dušan Gajić. Posle podne u 3 sata biće program za narod u prostorijama izložbe: 1. Pozdravna reč n. učitelja Čalmanskog Vlade Vukovića. 2. Dr. Jure Turić: »Šta da narod očekuje od škole i šta mu ona može da da«. 3. Jov. Udicki: »Nesretno dete« — dialog — prikazuju daci osnovne škole. 4. Peva Pevačko društvo srp. ratar. čitaonice iz Srem, Mitrovice. — U 5 sati posle podne biće u prostorijama kod Adama Flajta »Narodno Selo«. Raspored toga sela biće ovaj: Govor r. učitelja Čalmanskog Vlade Vukovića. 2. Trivunac: »Venčić«, pevaju u 3 glasa daci osnovne škole Čalmanske. 3. Deklamacija — deklamuje jedno nemačko dete. 4. Peva Pevačko društvo srp. ratar. čitaonice iz Srem, Mitrovice. 5. I. Bajić: »Srpski zvuci«, pevaju daci osnovne škole Čalmanske. 6. Trivunac: »Pesme s Morave, peva Crk. pev. ratarsko društvo iz Čalme. 7. Jov. Udicki: »Ne može se živeti« — pozorišni komad u 1 činu — prikazuju članovi Pev. društva srp. ratar. čitaonice iz Srem, Mitrovice. — Svaki član je dužan da poseti ovu skupštinu. — Predsednik: Jovan Udicki. — Tajnica Bosiljka Radosavljević.

— Okrajna učiteljska konferenca logaškoga okraja, ki se bo vršila dne 14. junija 1924 točno ob 9. uri v Cerknici. Dnevni red: 1. Otvoritev konference po okrajnem šolskem nadzorniku in imenovanje njegovega namestnika. 2. Volitev dveh zapisničarjev. 3. Naznanilo važnejših odredb in ukazov šolskih oblasti. 4. Porodilo okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanju osnovnih šol logaškoga okraja. 5. Vprašanje telesne vzgoje šolske mladine, Poročevalec gosp. Josip Kristan. To vprašanje se bo obravnavalo tudi nazorno, t. j. da se pokaže vzorna telovadna ura dečkov in deklic. 6. Kako pospešuj osnovna šola med narodom idejo narodnega in državnega edinstva. Na obdelavi te teme naj sodeluje vse učiteljstvo v okraju, in sicer na ta način, da se o temi posvetuje učiteljstvo vsake šole na domačih konferencah, ki naj določijo svojega poročevalca. Ta izdela referat za dotično šolo, uvažujoč mišljenje svojih tovarišev. Na enorazrednicah stori to dotična učna oseba sama. Vsak referat